



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-37-13

Druk nr 1502
Warszawa, 18 czerwca 2013 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy o prokuraturze,
ustawy - Prawo o ustroju sądów
powszechnych oraz ustawy o Sądzie
Najwyższym.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy o Sądzie Najwyższym

Art. 1. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 i Nr 240, poz. 1430 oraz z 2012 r. poz. 637) w art. 51:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W okresie nieobecności w pracy z powodu choroby, prokurator otrzymuje 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku.”;

2) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Jeżeli nieobecność prokuratora w pracy nastąpiła z powodu:

- 1) wypadku przy pracy albo w drodze do pracy lub z pracy,
- 2) choroby przypadającej w okresie ciąży,
- 3) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności prokuratora,
- 4) choroby spowodowanej przez inną osobę w wyniku popełnienia przez nią umyślnego czynu zabronionego, w związku z wykonywaniem czynności prokuratora, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ,
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów

– prokurator zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia.”;

3) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2d w brzmieniu:

„2a. Okres nieobecności w pracy z powodu choroby oraz niemożności wykonywania pracy, o której mowa w ust. 2, stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawiane zgodnie z przepisami art. 55 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby

i macierzyństwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512, z późn. zm.¹⁾), z tym że w przypadku:

- 1) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do pracy wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku, zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
- 3) urlopu macierzyńskiego – zaświadczenie lekarskie wystawione na zwykłym druku określające przewidywaną datę porodu – za okres przed porodem, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopia – za okres po porodzie;
- 4) konieczności osobistego sprawowania przez prokuratora opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia przez nie 8 lat w przypadku nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza – oświadczenie prokuratora.

2b. Prokurator jest obowiązany dostarczyć prokuratorowi bezpośrednio przelózonemu zaświadczenie lekarskie, decyzję, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopię, w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

2c. Prokurator jest obowiązany złożyć prokuratorowi bezpośrednio przelózonemu oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w ust. 2a pkt 4, w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

2d. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w ust. 2b i 2c, nieobecność uznaje się za nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, decyzji, skróconego odpisu aktu urodzenia dziecka lub jego kopii, lub niezłożenie oświadczenia, nastąpiło z przyczyn niezależnych od prokuratora.”.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 225, poz. 1463, z 2011 r. Nr 113, poz. 657 i Nr 149, poz. 887 oraz z 2012 r. poz. 622.

Art. 2. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427) w art. 94:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W okresie nieobecności w pracy z powodu choroby sędziego otrzymuje 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku.”;

2) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Jeżeli nieobecność sędziego w pracy nastąpiła z powodu:

- 1) wypadku przy pracy albo w drodze do pracy lub z pracy,
- 2) choroby przypadającej w okresie ciąży,
- 3) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego,
- 4) choroby spowodowanej przez inną osobę w wyniku popełnienia przez nią umyślnego czynu niedozwolonego, w związku z wykonywaniem czynności sędziego, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ,
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów

– sędzia zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia.”;

3) po § 2 dodaje się § 2a–2d w brzmieniu:

„§ 2a. Okres nieobecności w pracy z powodu choroby oraz niemożności wykonywania pracy, o której mowa w § 2, stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawiane zgodnie z przepisami art. 55 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, z tym że w przypadku:

- 1) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do pracy wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku, zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony

podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;

- 3) urlopu macierzyńskiego – zaświadczenie lekarskie wystawione na zwykłym druku określające przewidywaną datę porodu – za okres przed porodem, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopia – za okres po porodzie;
- 4) konieczności osobistego sprawowania przez sędziego opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia przez nie 8 lat w przypadku nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza – oświadczenie sędziego.

§ 2b. Sędzia jest obowiązany dostarczyć prezesowi sądu zaświadczenie lekarskie, decyzję, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopię w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

§ 2c. Sędzia jest obowiązany złożyć prezesowi sądu oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w § 2a pkt 4, w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

§ 2d. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w § 2b i 2c, nieobecność uznaje się za nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, decyzji, skróconego aktu urodzenia dziecka lub jego kopii, lub niezłożenie oświadczenia nastąpiło z przyczyn niezależnych od sędziego.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2013 r. poz. 499) w art. 45:

- 1) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. W okresie nieobecności w pracy z powodu choroby sędzia otrzymuje 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku.”;

- 2) po § 5 dodaje się § 5a w brzmieniu:

„§ 5a. Jeżeli nieobecność sędziego w pracy nastąpiła z powodu:

- 1) wypadku przy pracy albo w drodze do pracy lub z pracy,
- 2) choroby przypadającej w okresie ciąży,
- 3) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego,
- 4) choroby spowodowanej przez inną osobę w wyniku popełnienia przez nią umyślnego czynu zabronionego, w związku z wykonywaniem czynności sędziego, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ,

5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów

– sędzia zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia.”;

3) po § 6 dodaje się § 6a–6d w brzmieniu:

„§ 6a. Okres nieobecności w pracy z powodu choroby oraz niemożności wykonywania pracy, o której mowa w § 6, stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawiane zgodnie z przepisami art. 55 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, z tym że w przypadku:

- 1) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do pracy wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku, zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
- 3) urlopu macierzyńskiego – zaświadczenie lekarskie wystawione na zwykłym druku określające przewidywaną datę porodu – za okres przed porodem, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopia – za okres po porodzie;
- 4) konieczności osobistego sprawowania przez sędziego opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia przez nie 8 lat w przypadku nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza – oświadczenie sędziego.

§ 6b. Sędzia jest obowiązany dostarczyć Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego zaświadczenie lekarskie, decyzję, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopię w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

§ 6c. Sędzia jest obowiązany złożyć Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w § 6a pkt 4, w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

§ 6d. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w § 6b i 6c, nieobecność uznaje się za nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, decyzji, skróconego aktu urodzenia dziecka lub jego kopii, lub niezłożenie oświadczenia nastąpiło z przyczyn niezależnych od sędziego.”.

Art. 4. Sędziowie Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, wojskowych i administracyjnych oraz prokuratorzy, którzy w dniu wejścia w życie ustawy są nieobecni w pracy z powodu choroby, zachowują prawo do wynagrodzenia na dotychczasowych zasadach, do dnia oznaczonego w zaświadczeniu o niezdolności do pracy z powodu choroby, jednak nie dłużej niż przez 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Zasadniczym celem projektowanej ustawy jest zrównanie sytuacji prawnej wszystkich osób świadczących pracę i pełniących służbę w zakresie wynagrodzenia (uposażenia) przysługującego w okresie nieobecności spowodowanej chorobą.

Analogiczne rozwiązania dla funkcjonariuszy tzw. służb mundurowych przewidziano w projekcie założeń projektu ustawy o zmianie ustaw o Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej i Służby Celnej oraz ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz niektórych innych ustaw, który Rada Ministrów przyjęła w dniu 23 października 2012 r.

W związku z powyższym odpowiednie zmiany są proponowane w przepisach ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.), ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.), zwanej dalej „usp”, oraz ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, z późn. zm.).

Należy przypomnieć, iż stosunek służbowy sędziego jest szczególną więzią prawną o charakterze publiczno-prawnym, którą wyznacza z jednej strony przyznanie mu, z chwilą powołania, władzy sędziowskiej, zaś z drugiej – zobowiązanie do świadczenia pracy określonego rodzaju w miejscu wskazanym w akcie powołania.

Powołanie na stanowisko sędziego ma zatem podwójny skutek: z jednej strony oznacza przyznanie władzy sędziowskiej, z drugiej natomiast stanowi podstawę nawiązania stosunku służbowego sędziego – stosunku pracy, z jakim normalnie wiążą się prawa i obowiązki pracownicze (prawo do wynagrodzenia, do urlopu wypoczynkowego, ale także obowiązek dochowania tajemnicy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonego w zakresie sprawowanego przez niego nadzoru administracyjnego).

Oznacza to, że ten stosunek prawny ma dwoisty charakter. W literaturze zgodnie przyjmuje się, że sędziego z państwem łączy tzw. stosunek służby, zaś z jednostką sądową stosunek pracy nawiązany na podstawie mianowania (por. J. Gudowski, *Urząd sędziego w prawie o ustroju sądów powszechnych*, Przegląd Sądowy 1994/11-12/16).

W tym kontekście projekt zrównania zasad wynagradzania sędziów (prokuratorów) za czas nieobecności w pracy spowodowanej chorobą z zasadami mającymi zastosowanie do innych grup zawodowych, przy zachowaniu zasady, iż jest to nadal wynagrodzenie, a nie świadczenie z ubezpieczenia społecznego, nie jest sprzeczne z konstytucyjnymi gwarancjami zapisanymi w art. 178 ust. 2 ustawy zasadniczej.

Projekt, podobnie jak wskazany wyżej projekt założeń przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 23 października 2012 r.:

- wprowadza zasadę, że wynagrodzenie przysługujące sędziom i prokuratorom przebywającym na zwolnieniu lekarskim ulega obniżeniu o 20% za czas przebywania na zwolnieniu lekarskim,
- określa okoliczności, w których nie będzie następowało zmniejszenie wynagrodzenia w związku z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim sędziego lub prokuratora i zostanie zachowane prawo do 100% wynagrodzenia,
- wskazuje sposób dokumentowania nieobecności w pracy sędziego (prokuratora) z powodu choroby lub niemożności wykonywania pracy z innych przyczyn.

W usp proponuje się zmianę treści art. 94 § 1 usp, który obecnie gwarantuje sędziom, w przypadku nieobecności w pracy spowodowanej chorobą, prawo do wynagrodzenia w pełnej wysokości. Z uwagi na powszechną regułę, odnoszącą się do pracowników, a wynikającą z art. 92 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512, z późn. zm.), za uzasadnione uznano odpowiednie przeniesienie tego rozwiązania na grunt usp. Analogiczne rozwiązanie proponuje się wobec prokuratorów w zmienianym art. 51 ust. 1 ustawy o prokuraturze oraz sędziów Sądu Najwyższego w zmienianym art. 45 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym.

Należy przy tym wskazać na regulacje, jakie mają zastosowanie w stosunku do pracownika niewykonywającego pracy z powodu choroby. Zgodnie z art. 92 Kodeksu pracy za czas niezdolności pracownika do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną trwającej łącznie do 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia, trwającej łącznie do 14 dni w ciągu roku kalendarzowego – pracownik zachowuje prawo do 80%

wynagrodzenia. Za czas niezdolności pracownika do pracy wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy, choroby przypadającej w czasie ciąży, poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi ich pobrania – w okresie wskazanym powyżej pracownik zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia. Za czas niezdolności do pracy, trwającej łącznie dłużej niż 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia, trwającej łącznie dłużej niż 14 dni w ciągu roku kalendarzowego, pracownikowi przysługuje zasiłek chorobowy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach określonych w ustawie o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zasiłek chorobowy przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby lub niemożności wykonywania pracy nie dłużej jednak niż przez 182 dni, a jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana gruźlicą lub występuje w trakcie ciąży – nie dłużej niż przez 270 dni. Do okresu „zasiłkowego” wlicza się wszystkie okresy nieprzerwanej niezdolności do pracy, jak również okresy niemożności wykonywania pracy. Pracownik nie nabywa prawa do zasiłku chorobowego:

- 1) w okresie pierwszych 30 dni zatrudnienia;
- 2) w razie powstania niezdolności do pracy w okresach urlopu bezpłatnego, wychowawczego;
- 3) tymczasowego aresztowania i odbywania kary pozbawienia wolności;
- 4) jeżeli niezdolność ta spowodowana została w wyniku umyślnego przestępstwa lub wykroczenia popełnionego przez tego ubezpieczonego;
- 5) za okres pierwszych 5 dni niezdolności do pracy spowodowanej nadużyciem alkoholu.

Ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Zasiłek chorobowy nie przysługuje, w przypadku gdy zaświadczenie lekarskie zostało sfalszowane.

Wysokość zasiłku chorobowego wynosi:

- 1) 80% wynagrodzenia (lub podstawy wymiaru wynagrodzenia);
- 2) 70% wynagrodzenia za okres pobytu w szpitalu;
- 3) 100% podstawy wymiaru, jeżeli niezdolność do pracy:

- a) przypada w okresie ciąży,
- b) powstała wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek tkanek i narządów lub poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów,
- c) powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy.

W przypadku sędziów/prokuratorów proponuje się, aby w przypadku ich nieobecności w pracy z powodu choroby otrzymywali 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku. To rozwiązanie jest podyktowane względami systemowymi, tj. koniecznością zapewnienia powiązania z instytucją „przejścia sędziego/prokuratora w stan spoczynku”. Zgodnie bowiem z art. 70 i art. 71 usp sędziego przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek właściwego kolegium sądu, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego. W myśl art. 71 § 1 usp sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku na wniosek kolegium właściwego sądu, jeżeli z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nie pełnił służby przez okres roku. Decyzję o przeniesieniu sędziego w stan spoczynku z tego powodu wydaje Krajowa Rada Sądownictwa na wniosek kolegium właściwego sądu. Jednakże przeniesienie takie nie jest obligatoryjne: nie dojdzie do niego w razie braku stosownego wniosku ze strony kolegium sądu bądź negatywnej decyzji Krajowej Rady Sądownictwa w tym przedmiocie. W świetle analizowanych regulacji hipotetycznie jest możliwa więc sytuacja, gdy sędzia/prokurator po upływie roku nie będzie otrzymywał wynagrodzenia, a jednocześnie nie zostanie przeniesiony w stan spoczynku, z czym wiązałoby się uprawnienie do stosownego uposażenia. Wymaga w tym miejscu podkreślenia, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2012 r., sygn. akt III PO 6/11, stwierdził, że „uchwała o przeniesieniu w stan spoczynku określa dzień tego przeniesienia. Mając na względzie ochronę interesów majątkowych prokuratora należy przyjąć, że z reguły powinno to nastąpić bezpośrednio po upływie roku niepełnienia służby z powodu choroby, gdyż po tym okresie prokurator już nie nabywa prawa do wynagrodzenia.”.

Natomiast przeniesienie w stan spoczynku, na podstawie art. 70 § 1 usp, jest obligatoryjne w razie zaistnienia przesłanki określonej w tym przepisie, a wniosek może zgłosić także sędzia, którego przeniesienie dotyczy. Decyzję o przeniesieniu sędziego

w stan spoczynku podejmuje Krajowa Rada Sądownictwa. Należy zauważyć, iż przeniesienie sędziego w stan spoczynku, również z przyczyn zdrowotnych, nie jest nieodwracalne. Zgodnie z art. 74 § 1a usp sędzia przeniesiony w stan spoczynku z przyczyn, o których mowa w art. 70 § 1 i art. 71 § 1 usp, ma prawo powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków sędziego, wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Wymaga przy tym podkreślenia, że jakkolwiek sędzia nie pełni służby z powodu choroby, to jest chroniony przez pewne gwarancje konstytucyjne stawiające go w pozycji uprzywilejowanej zarówno w stosunku do pracowników, jak i służb mundurowych. Kwestia ta była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. III KRS 7/06. W wyroku wydanym w tej sprawie w dniu 14 lutego 2007 r. Sąd Najwyższy stwierdził, iż konstytucyjne zagwarantowanie prawa sędziego do wynagrodzenia albo uposażenia w stanie spoczynku decyduje o wskazaniu w uchwale Krajowej Rady Sądownictwa podjętej na podstawie art. 70 § 1 w związku z art. 73 § 1 usp takiej daty przeniesienia sędziego w stan spoczynku, aby sędzia nie był w żadnym okresie pozbawiony wynagrodzenia lub uposażenia (OSN 2008/5-6/86). Taki kierunek orzecznictwa Sądu Najwyższego w powiązaniu z gwarancjami systemowymi przewidzianymi w razie niemożliwości pełnienia przez sędziego służby z przyczyn zdrowotnych powodują, iż nie wydaje się, aby było zasadne dokonywanie zmiany treści art. 94 § 1 usp w sposób, który powodowałby zniesienie rocznego ograniczenia pobierania wynagrodzenia z powodu nieobecności w pracy. Należy przy tym podkreślić, że ww. ustalenia Rady Ministrów o przygotowaniu w stosunku do sędziów/prokuratorów rozwiązań analogicznych jak te przyjęte w projekcie dotyczącym tzw. służb mundurowych, nie mogą prowadzić do wniosku, że projekty muszą być w każdym przypadku jednakowe. Należy bowiem uwzględnić fakt, iż rozwiązania zawarte w poszczególnych projektach nie mogą pozostawać w oderwaniu od innych przepisów w zmienianych ustawach. Z uwagi na przepisy ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych dotyczące instytucji przejścia w stan spoczynku (art. 71 § 1 usp) oraz ograniczenia w zakresie uzyskiwania dodatkowych źródeł dochodów (art. 86 usp), przyjęcie rozwiązania analogicznego jak to zawarte w projekcie MSW oznaczałoby pozbawienie sędziego przez okres 6 miesięcy źródeł utrzymania, bowiem sędzia

mógłby jedynie przez 182 dni pobierać wynagrodzenie, a następnie przez okres 183 dni nie otrzymywałby wynagrodzenia, nie mogąc jednocześnie przejść w stan spoczynku.

Skutki prawne wskazanych wyżej zmian obejmą także sędziów sądów wojskowych z uwagi na treść odesłania zawartego w art. 70 § 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 952, z późn. zm.), a także sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych i sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z uwagi na odesłania zawarte odpowiednio w art. 29 i art. 49 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269, z późn. zm.), a ponadto asesorów prokuratury z uwagi na odesłanie zawarte w art. 100 ust. 1 ustawy o prokuraturze.

Należy podkreślić, że projektowane zmiany odnoszą się do nieobecności w pracy z powodu choroby. Regulacje dotyczące świadczeń przysługujących w innych przypadkach regulują nadal – na dotychczasowych zasadach – przepisy art. 94 § 2 i 3 usp, art. 45 § 6 i 7 ustawy o Sądzie Najwyższym czy art. 51 ust. 2 i 3 ustawy o prokuraturze.

Odnosząc się do sposobu obliczania wynagrodzenia, przysługującego podczas nieobecności w pracy spowodowanej chorobą, należy stwierdzić, że nie wymaga on szczególnej regulacji. W ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych operuje się pojęciem wynagrodzenia sędziego, które – zgodnie z art. 94 § 1 – „różnicuje staż pracy lub pełnione funkcje”. Użycie w projekcie, tak jak dotychczas w zmienianym przepisie, określenia „wynagrodzenie” oznacza, że chodzi o wynagrodzenie zasadnicze wraz z należnymi dodatkami. Warto wskazać, że obecnie obowiązujące regulacje nie określają sposobu obliczania wynagrodzenia w przypadkach, w których ulega ono obniżeniu na podstawie innych przepisów, np. art. 123 § 1 czy art. 129 § 3 usp. Zatem nie ma potrzeby wprowadzania szczególnych zasad obliczania 80% wynagrodzenia za czas nieobecności z powodu choroby. Należy również wskazać, że uposażenie prokuratorów wojskowych jednostek prokuratury będących oficerami określają przepisy o uposażeniu żołnierzy (art. 116 ust. 4 ustawy o prokuraturze) i w tych przepisach jest zawarty sposób ich obliczania, zaś wynagrodzenie prokuratorów niebędących oficerami – na podstawie art. 116 ust. 5 ustawy o prokuraturze – równe jest wynagrodzeniu prokuratorów w równorzędnych powszechnych jednostkach organizacyjnych

prokuratury i jest określone według zasad wynikających z art. 62 ustawy o prokuraturze z uwagi na odesłanie zawarte w art. 62 ust. 3 tej ustawy.

Mając na uwadze zasadę ochrony praw nabytych, w projekcie ustawy przewidziano, że osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy są nieobecne w pracy z powodu choroby, zachowują prawo do wynagrodzenia w dotychczasowej wysokości do dnia oznaczonego w zaświadczeniu o niezdolności do pracy z powodu choroby, jednak nie dłużej niż przez 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy. Rozwiązanie to, realizując ustalenie Rady Ministrów z dnia 23 października 2012 r., jest tożsame z rozwiązaniem zawartym w projekcie ustawy o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw. Jednocześnie wymaga podkreślenia, że okres pobierania wynagrodzenia z tytułu nieobecności w pracy z powodu choroby sędziego/prokuratora nie może przekraczać roku, bez względu na to, kiedy rozpoczął się okres tej nieobecności.

Warto przy tym zwrócić uwagę, że z danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynika, iż w okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. została dokonana kontrola 21 zaświadczeń lekarskich wystawianych sędziom z tytułu czasowej niezdolności do pracy. Kontrole te, dokonane na podstawie art. 94c § 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, wykazały, że wszystkie te zaświadczenia zostały wystawione prawidłowo.

Należy także podkreślić, że z danych przekazanych przez Prokuraturę Generalną wynika, że w okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. w powszechnych jednostkach prokuratury dokonano kontroli:

- 2 zwolnień lekarskich od pracy z powodu choroby pod kątem prawidłowości ich wykorzystania przez prokuratora zgodnie z celem, na wniosek prokuratora przełożonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – na podstawie art. 51b ust. 1 ustawy o prokuraturze, przy czym jedno z tych zwolnień zostało zakwestionowane,
- 23 zwolnień lekarskich z powodu choroby pod kątem prawidłowości i zasadności udzielania ich prokuratorowi, na wniosek prokuratora przełożonego przez Zakład

Ubezpieczeń Społecznych – na podstawie art. 51b ust. 2 ustawy o prokuraturze, przy czym jedno z tych zwolnień zostało zakwestionowane.

Należy podkreślić, że w krajach Unii Europejskiej istnieją różne sposoby postępowania w prezentowanym obszarze. W celu uzyskania danych dotyczących sposobu regulowania wynagrodzenia sędziego w trakcie choroby w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej została wykorzystana Sieć Współpracy Legislacyjnej (RCLUE).

Zgodnie z art. 35 ust. 5 Konstytucji Irlandii wynagrodzenie sędziego nie może być zmniejszone, z wyjątkiem specyficznych okoliczności. Zgodnie z treścią ww. artykułu, proporcjonalna redukcja wynagrodzenia sędziego jest dopuszczalna, o ile będzie dokonana redukcja wynagrodzenia pewnej kategorii osób, których wynagrodzenie jest płatne z publicznych pieniędzy, a redukcja jest dokonana w interesie publicznym.

Natomiast według regulacji obowiązujących we Włoszech, sędzia nieobecny z powodu choroby otrzymuje tylko jedną z dwóch części wynagrodzenia, tj. wynagrodzenie zasadnicze (tzw. „salary”), a jest pozbawiony dodatku (tzw. „judicial allowance”).

W Słowenii sędziemu nieobecnemu w pracy z powodu choroby jest wypłacane specjalne świadczenie w wysokości 80% wynagrodzenia sędziowskiego przysługującego w miesiącu poprzedzającym zwolnienie. Świadczenie to jest płatne, nie dłużej jednak niż przez 120 dni w roku kalendarzowym.

Według prawa łotewskiego sędziemu nieobecnemu z powodu choroby są wypłacane świadczenia przysługujące na podstawie art. 11a ustawy o ubezpieczeniach w razie choroby i macierzyństwa.

Natomiast regulacje obowiązujące w Portugalii przewidują, że sędzia nieobecny z powodu choroby traci prawo do wynagrodzenia przez pierwsze trzy dni takiej nieobecności (z wyjątkiem sytuacji, gdy przez ten czas jest hospitalizowany). W przypadku nieobecności w pracy między czwartym a trzydziestym dniem – sędziemu przysługuje 90% wynagrodzenia, zaś od trzydziestego pierwszego dnia nieobecności – dostaje 100% wynagrodzenia.

W Finlandii zasady wynagradzania sędziów podczas nieobecności w pracy z powodu choroby zostały uregulowane, podobnie jak innych urzędników państwowych, w układzie zbiorowym pracy. Zgodnie z jego przepisami normalne wynagrodzenie

będzie płacone sędziemu, jeżeli liczba dni nieobecności w pracy w ciągu roku nie przekroczy 60 dni. W przypadku gdy w ciągu roku sędzia będzie nieobecny dłużej niż 60 dni – jego wynagrodzenie zostanie zredukowane do 75% normalnej wysokości. Jeżeli jednak nieobecność przekroczy 180 dni – wtedy sędziemu przysługuje tylko prawo do 60% jego normalnego wynagrodzenia.

Na Słowacji sędzia nieobecny z powodu choroby jest uprawniony do otrzymywania tzw. wynagrodzenia wyrównawczego („salary compensation”) albo zasiłku chorobowego („sickness benefits”) wypłacanego zgodnie z odrębnymi przepisami.

Regulacje obowiązujące we Francji przewidują, że wysokość wynagrodzenia sędziego zależy od rodzaju nieobecności. Wyróżnia się bowiem dwie sytuacje: tzw. roczny urlop i tzw. nieobecność z powodu innych przyczyn. W przypadku tzw. rocznego urlopu sędzia otrzymuje pełne wynagrodzenie wraz ze wszystkimi dodatkami, z wyjątkiem tych, które zależą od rezultatów jego pracy oraz wydatków reprezentacyjnych. Ponadto jego dwie ostatnie premie podlegają zawieszeniu. Natomiast w przypadku zwykłej choroby („ordinary sick leave”), niebędącej chorobą zawodową – pierwszy dzień nieobecności nie jest płatny, zaś za następne (do 90 dni) – otrzymuje pełne wynagrodzenie. Jednakże kolejna nieobecność przez 270 dni powoduje obniżenie wynagrodzenia z jednoczesnym potrąceniem pełnego wynagrodzenia za każdy pierwszy dzień nieobecności. Jeżeli jednak wysokość połowy wynagrodzenia sędziego będzie mniejsza niż stawka dzienna płatna z ubezpieczenia społecznego, sędzia otrzyma świadczenie wyrównawcze. Natomiast w przypadku, gdy nieobecność z powodu choroby będzie spowodowana chorobą zawodową, sędziemu będzie przysługiwało pełne wynagrodzenie, do czasu powrotu na stanowisko lub przejścia na emeryturę, nie dłużej jednak niż przez 5 lat.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) i § 11a uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji oraz na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie wymienionej ustawy.

Materia objęta projektem ustawy nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2001 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1) Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje ustawa

Regulacja oddziałuje na sędziów: sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, wojewódzkich sądów administracyjnych, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów wojskowych oraz prokuratorów i asesorów prokuratury.

2) Konsultacje społeczne

Projekt został przekazany do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa, Sądowi Najwyższemu, Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu, Krajowej Radzie Prokuratury, Prokuratorowi Generalnemu, prezesom wojewódzkich sądów administracyjnych, prezesom sądów apelacyjnych i prokuratorom apelacyjnym.

W ramach konsultacji społecznych projekt został przekazany również stowarzyszeniom zrzeszającym sędziów oraz stowarzyszeniom i związkom zawodowym zrzeszającym prokuratorów.

Opinie do projektu przekazały następujące podmioty: Krajowa Rada Sądownictwa, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Poznaniu, Szczecinie, Wrocławiu, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, Prokurator Generalny, Związek Zawodowy Prokuratorów i Pracowników Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowa Rada Prokuratury, prokuratorzy apelacyjni z Krakowa, Łodzi, Szczecina, Poznania, Rzeszowa, Warszawy.

Otrzymane w ramach konsultacji społecznych opinie zawierają negatywne stanowisko środowiska wobec projektowanych zmian. Główne zarzuty wobec projektowanej regulacji dotyczą naruszenia art. 178 Konstytucji (vide: Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, prezesi ww. sądów apelacyjnych), zgodnie z którym sędziom zapewnia się wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków. Gwarancją niezawisłości jest zapewnienie stabilności statusu materialnego osób sprawujących funkcję orzeczniczą, tak w czasie wykonywania czynności, jak i w czasie nieobecności z powodu choroby. Wskazywano także na to, że nieobecność sędziego z powodu choroby nie ma wpływu na zakres jego obowiązków, jak również nie powoduje zatrzymania wpływu spraw do referatu danego sędziego. Po ustaniu przyczyny nieobecności sędziego musi wykonać wszystkie swoje „zaległe” obowiązki. Taka sytuacja nie

występuje w przypadku innych osób świadczących pracę i pełniących służbę w ramach tzw. służb mundurowych – w czasie ich usprawiedliwionej nieobecności w pracy ich obowiązki wykonują inne osoby. Podniesione również zostało, że projektowana zmiana w ogóle nie uwzględnia faktu, że czas pracy sędziego nie jest ograniczony do 40 godzin tygodniowo, a jest określony wymiarem jego zadań, co powoduje, że jest wyeliminowany szereg przywilejów pracowniczych: prawo do 12-godzinnego odpoczynku, prawo od wynagrodzenia za dyżury pełnione na polecenie pracodawcy, prawo do dnia wolnego w zamian za przepracowany dzień wolny od pracy, prawo do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, w niedziele i święta, zaliczanie okresu szkoleń i doskonalenia zawodowego do czasu pracy.

Ponadto opiniujący zarzucili projektowanym zmianom sprzeczność z prawem międzynarodowym, tj. zasadą III ust. 1 lit. b zalecenia nr 12(94) 12 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich dotyczącego niezawisłości, sprawności i roli sędziów, przyjętego w dniu 13 października 1994 r. (publ. m.in. przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości pt.: „Standardy prawne Rady Europy, zalecenia”, tom IV Orzecznictwo, Warszawa 1998, str. 25 i nast.) oraz pkt 6 ust. 2 i 4 Europejskiej Karty o statusie sędziowskim, przyjętej w Strasburgu w dniach 8–10 lipca 1998 r.). Odnosząc się do ww. zarzutów, należy wskazać na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2012 r., sygn. akt K 1/12, w którym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że postanowienia konstytucyjne dotyczące wynagrodzeń sędziów (gwarantujące wynagrodzenie „odpowiadające godności urzędu”) nie ustanawiają ich osobistych uprawnień („przywilejów”). Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że o ile „godność urzędu” sędziego stosunkowo łatwo ocenić w aspekcie prestiżu zawodowego lub społecznego, o tyle w aspekcie finansowym jest ona całkowicie niewymierna i niemożliwa do uchwycenia wskaźnikami ekonomicznymi. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że wynagrodzenia sędziów są trwale związane z budżetem państwa, więc ich kształtowanie nie może pozostawać oderwane od stanu finansów publicznych. Powinny być możliwie wysokie i możliwie stabilne, ale nie oznacza to, że niezależnie od sytuacji budżetowej, muszą sukcesywnie wzrastać aż do przekroczenia konstytucyjnego limitu zadłużenia (60% PKB). Art. 178 ust. 2 konstytucji nie jest – zdaniem Trybunału Konstytucyjnego – źródłem praw podmiotowych sędziów; nie chodzi w nim

o ochronę interesów konkretnych osób piastujących urzędy sędziowskie, lecz o zobowiązanie państwa do określonego działania – zapewnienia sędziom wynagrodzenia spełniającego określone warunki. Jakkolwiek projektowana ustawa ogranicza wynagrodzenie sędziego i prokuratora w okresie przebywania przez nich na zwolnieniu lekarskim z powodu choroby, upodabniając się do zasad obowiązujących w systemie powszechnym, to w konsekwencji powinno to doprowadzić do optymalizacji wydatków na wynagrodzenia sędziów i prokuratorów przebywających na zwolnieniach lekarskich.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Oczekuje się, że projektowana nowelizacja przyniesie w przyszłości oszczędności dla budżetu państwa.

Według danych ZUS liczba dni absencji chorobowej ogółem sędziów i prokuratorów w 2011 r. wyniosła 210 000.

Na podstawie danych statystycznych za 2011 r. dotyczących absencji chorobowej sędziów sądów powszechnych (130 737 dni absencji chorobowej) można szacować, że oszczędności dla budżetu państwa związane ze zmianą zasad określania wynagrodzenia za czas nieobecności z powodu choroby w tej grupie mogą wynieść w skali roku ok. 7,6 mln zł.

Do obliczeń w zakresie sądownictwa powszechnego przyjęto przedstawione przez sądy informacje w zakresie rzeczywiście wypłaconych wynagrodzeń w 2011 r. oraz faktycznej liczby dni, w których sędziowie przebywali w 2011 r. na zwolnieniach lekarskich. Natomiast w przypadku prokuratury, Sądu Najwyższego i sądownictwa administracyjnego przedstawione dane obejmują zawężone, uśrednione dane w zakresie wysokości przeciętnego wynagrodzenia oraz absencji chorobowej. W przypadku Sądu Najwyższego i sądownictwa administracyjnego dane obejmują przy tym okres od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 października 2012 r., natomiast dane dotyczące prokuratury, podobnie jak w przypadku sądów powszechnych, dotyczą całego 2011 r.

Wyszczególnienie		Liczba sędziów „zatrudnionych” w sądach w roku 2011*	Łączna wysokość wynagrodzeń (bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego) wypłaconych sędziom w roku 2011	Łączna liczba osobodni, w których sędziowie przebywali na zwolnieniach lekarskich w roku 2011**	Liczba sędziów przebywających na zwolnieniach lekarskich w roku 2011***	Przeciętna dzienna stawka wynagrodzenia	80% przeciętnej dziennej stawki wynagrodzenia	100% wynagrodzenia za wykazane osobodni zwolnienia	80% wynagrodzenia za wykazane osobodni zwolnienia	różnica [potencjalne oszczędności]
1	2	3	4	5	6 [(3/2)/365dni]	7	8 [4*6]	9 [4*7]	10 [8-9]	
15 RA- ZEM	sądy apelacyjne	491	75 947 920	4 260	167	423,8	339,0	1 805 307	1 444 246	361 061
	sądy okręgowe	2 702	362 523 391	30 193	1 238	367,6	294,1	11 098 495	9 032 005	2 258 001
	sądy rejonowe	6 739	706 022 741	87 705	4 001	287,0	229,6	25 174 145	21 989 639	5 497 410
	RAZEM CZĘŚĆ 15	9 932	1 144 494 052	122 158	5 406	–	–	38 077 947	30 462 357	7 615 589

* Etaty obsadzone według stanu na koniec roku.

** Z wyłączeniem zwolnień związanych z wypadkiem podczas pracy albo w drodze do pracy lub z pracy oraz z chorobami przypadającymi w okresie ciąży.

*** Z wyłączeniem sędziów przebywających na zwolnieniach w związku z wypadkiem podczas pracy albo w drodze do pracy lub z pracy oraz w związku z chorobami przypadającymi w okresie ciąży.

Kwotę powyższą można traktować jako potencjalne, orientacyjne oszczędności dla budżetu państwa w części 15 „Sądy powszechne” z tytułu wprowadzenia wyżej zasygnalizowanych zmian legislacyjnych. Podkreślenia jednocześnie wymaga, że kwota ta jest wielkością charakterystyczną dla 2011 r., a w kolejnych latach może znacznie odbiegać od wskazanej wartości. Należy także zauważyć, że w przypadku czynników losowych, do jakich należy zaliczyć zapadalność na choroby i związaną z tym liczbę i długość zwolnień lekarskich, występować może duża zmienność w poszczególnych latach. Mając to na uwadze, zgodnie z poniższym zestawieniem, sporządzonym na podstawie danych przesłanych do Ministerstwa Sprawiedliwości, potencjalne oszczędności budżetowe związane z wprowadzeniem zasady obniżania do 80% wynagrodzenia przysługującego sędziom i prokuratorom przebywającym na zwolnieniu lekarskim, w zakresie dotyczącym prokuratorów i asesorów prokuratury, a także sędziów Sądu Najwyższego i sądów

administracyjnych, oszacowane zostały na poziomie ok. 6,5 mln zł.

Dane dotyczące Prokuratury, Sądu Najwyższego i sądów administracyjnych

Wyszczególnienie	Liczba prokuratorów/sędziów „zatrudnionych” w roku 2011	Przeciętne wynagrodzenie [miesięczne]	Średnia roczna absencja chorobowa w przeliczeniu na jednego prokuratora/sędziego [w dniach]	Łączna szacunkowa liczba osobodni, w których prokuratorzy/sędziowie przebywali na zwolnieniach lekarskich w roku 2011	Przeciętna dzienna stawka wynagrodzenia [w złotych]	80% przeciętnej dziennej stawki wynagrodzenia	100% łącznych wydatków na wynagrodzenia za wykazane osobodni zwolnienia	80% łącznych wydatków na wynagrodzenia za wykazane osobodni zwolnienia	Różnica [potencjalne oszczędności]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
prokuratorzy Prokuratury Generalnej	60	16 448	11,00	660	540,8	432,6	356 899	285 519	71 380
prokuratorzy prokuratury apelacyjnej	401	12 441	18,28	7 330	409,0	327,2	2 998 225	2 398 580	599 645
prokuratorzy prokuratury okręgowej	1 580	10 498	16,18	25 564	345,1	276,1	8 823 290	7 058 632	1 764 658
prokuratorzy prokuratury rejonowej	3 790	8 434	16,60	62 914	277,3	221,8	17 444 932	13 955 945	3 488 986
asesorzy prokuratury rejonowej	464	6 297	6,10	2 830	207,0	165,6	585 963	468 770	117 193

PROKURATURA – RAZEM (część 88 – Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury)	6 295	–	–	99 299	–	–	30 209 309	24 167 447	6 041 862
sędziowie Naczelnego Sądu Administracyjnego	202	17 590	7,30	1 475	578,3	462,6	852 763	682 211	170 553
sędziowie wojewódzkich sądów administracyjnych	410	10 345	7,30	2 993	340,1	272,1	1 017 948	814 358	203 590
NSA – RAZEM (część 05 – Naczelny Sąd Administracyjny)	612	–	–	4 468	–	–	1 870 711	1 496 569	374 142
sędziowie Sądu Najwyższego	86	17 981	8,44	726	591,2	472,9	429 096	343 277	85 819
SN – RAZEM (część 04 – Sąd Najwyższy)	86	–	–	726	–	–	429 096	343 277	85 819
ŁĄCZNIE	6 993	–	–	104 493	–	–	32 509 116	26 007 293	6 501 823

Biorąc pod uwagę powyższe, łączne skutki finansowe projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Sądzie Najwyższym obejmujące potencjalne oszczędności budżetowe w omawianym obszarze, w podziale na właściwe części budżetowe, przedstawiają się następująco:

– w części 04 „Sąd Najwyższy”

– ok. 86 tys. zł

- w części 05 „Naczelny Sąd Administracyjny” – ok. 374 tys. zł
 - w części 15 „Sądy powszechne” – ok. 7 600 tys. zł
 - w części 88 „Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury” – ok. 6 042 tys. zł
- RAZEM – ok. 14 102 tys. zł

Ponownego zaznaczenia przy tym wymaga, że wskazaną wielkość można traktować jako potencjalne, orientacyjne oszczędności dla budżetu państwa z tytułu wprowadzenia wyżej zasygnalizowanych zmian legislacyjnych. Kwota ta obejmuje bowiem różnicę w wydatkach na wynagrodzenia według obowiązującego stanu prawnego (100% wynagrodzenia na zwolnieniu lekarskim) a hipotetycznymi wydatkami według stanu prawnego po wprowadzeniu planowanych zmian (80% wynagrodzenia na zwolnieniu lekarskim) w warunkach 2011 r. (sądy powszechne i prokuratura) oraz 2012 r. (SN i NSA). Kwota ta jest zatem wielkością charakterystyczną dla 2011 r. i 2012 r., a w kolejnych latach może odbiegać od wskazanego poziomu. W konsekwencji faktyczne oszczędności dla budżetu państwa z omawianego tytułu w kolejnych latach mogą odbiegać od wielkości obliczonej w warunkach 2011 r. i 2012 r.

W odniesieniu do prokuratorów zatrudnionych w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, przy założeniu liczby absencji chorobowych prokuratorów w 2012 r., oszczędności z tytułu zmniejszenia wynagrodzenia prokuratorów za czas choroby do 80% wyniosłyby ok. 322 tys. zł.

Natomiast w odniesieniu do wszystkich żołnierzy zawodowych, w tym również sędziów sądów wojskowych oraz prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, będących oficerami, obliczono wysokość środków finansowych, które będą mogły zostać uzyskane wskutek ograniczenia o 20% uposażeń tytułem przebywania żołnierzy zawodowych na zwolnieniach lekarskich, szacując ją na kwotę ok. 46 mln zł rocznie. Kwota ta została wskazana w ocenie skutków regulacji projektu ustawy o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw. Przy określaniu wysokości oszczędności przyjęto

średnią absencję żołnierzy zawodowych spowodowaną przebywaniem na zwolnieniu lekarskim oraz wysokość przeciętnego uposażenia żołnierzy zawodowych – bez względu na miejsce pełnienia służby wojskowej. Takie działanie uzasadnione było tym, że sądy wojskowe oraz wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury są finansowane z części 29 budżetu państwa „Obrona narodowa”.

W odniesieniu do prokuratorów, potencjalne oszczędności dla budżetu państwa uzyskane w związku ze zmniejszeniem uposażenia (wynagrodzenia) prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury w czasie choroby – mogą kształtować się na poziomie ok. 197,6 tys. zł rocznie. Na tę kwotę złożyła się liczba dni w 2012 r., w których prokuratorzy wojskowi (oficerowie i niebędący oficerami) byli zwolnieni od zajęć służbowych lub nieobecni w pracy z powodu choroby – pomnożona przez 20% uśrednionego uposażenia (wynagrodzenia) odpowiednio prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej, wojskowej prokuratury okręgowej i wojskowej prokuratury garnizonowej.

Z uwagi na brak nagród i premii w strukturze wynagrodzenia sędziego sądu powszechnego, oszczędności powstałe w związku z jego przebywaniem na zwolnieniu lekarskim i w konsekwencji wypłatą tylko 80% wynagrodzenia będą (zgodnie z zasadami wydatkowania środków publicznych) pozostawione w dyspozycji dyrektora sądu, który – na wniosek prezesa sądu – będzie uprawniony do wykorzystania tych środków w ramach funduszu wynagrodzeń.

Z uwagi na brak nagród i premii w strukturze wynagrodzenia prokuratora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, oszczędności powstałe w związku z jego przebywaniem na zwolnieniu lekarskim – i w konsekwencji wypłatą tylko 80% wynagrodzenia – będą przeznaczone na funkcjonowanie prokurator.

Natomiast oszczędności powstałe na skutek zmniejszenia uposażenia sędziego sądu wojskowego oraz prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury zostaną przeznaczone – zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.) – na nagrody uznaniowe.

- 4) Wpływ regulacji na rynek pracy
Projektowane zmiany mogą wpłynąć na zmniejszenie zainteresowania służbą sędziowską lub prokuratorską.
- 5) Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw
Regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki, a także na funkcjonowanie przedsiębiorstw.
- 6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów
Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.
- 7) Wskazanie źródeł finansowania
Nie wystąpią koszty związane z wejściem w życie projektowanej ustawy.



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-37-13

Druk nr 1502
Warszawa, 18 czerwca 2013 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy o prokuraturze,
ustawy - Prawo o ustroju sądów
powszechnych oraz ustawy o Sądzie
Najwyższym.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy o Sądzie Najwyższym

Art. 1. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 i Nr 240, poz. 1430 oraz z 2012 r. poz. 637) w art. 51:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W okresie nieobecności w pracy z powodu choroby, prokurator otrzymuje 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku.”;

2) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Jeżeli nieobecność prokuratora w pracy nastąpiła z powodu:

- 1) wypadku przy pracy albo w drodze do pracy lub z pracy,
- 2) choroby przypadającej w okresie ciąży,
- 3) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności prokuratora,
- 4) choroby spowodowanej przez inną osobę w wyniku popełnienia przez nią umyślnego czynu zabronionego, w związku z wykonywaniem czynności prokuratora, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ,
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów

– prokurator zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia.”;

3) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2d w brzmieniu:

„2a. Okres nieobecności w pracy z powodu choroby oraz niemożności wykonywania pracy, o której mowa w ust. 2, stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawiane zgodnie z przepisami art. 55 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512, z późn. zm.¹⁾), z tym że w przypadku:

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 225, poz. 1463, z 2011 r. Nr 113, poz. 657 i Nr 149, poz. 887 oraz z 2012 r. poz. 622.

- 1) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do pracy wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku, zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
- 3) urlopu macierzyńskiego – zaświadczenie lekarskie wystawione na zwykłym druku określające przewidywaną datę porodu – za okres przed porodem, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopia – za okres po porodzie;
- 4) konieczności osobistego sprawowania przez prokuratora opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia przez nie 8 lat w przypadku nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza – oświadczenie prokuratora.

2b. Prokurator jest obowiązany dostarczyć prokuratorowi bezpośrednio przełożonemu zaświadczenie lekarskie, decyzję, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopię, w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

2c. Prokurator jest obowiązany złożyć prokuratorowi bezpośrednio przełożonemu oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w ust. 2a pkt 4, w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

2d. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w ust. 2b i 2c, nieobecność uznaje się za nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, decyzji, skróconego odpisu aktu urodzenia dziecka lub jego kopii, lub niezłożenie oświadczenia, nastąpiło z przyczyn niezależnych od prokuratora.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427) w art. 94:

- 1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W okresie nieobecności w pracy z powodu choroby sędziego otrzymuje 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku.”;

2) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Jeżeli nieobecność sędziego w pracy nastąpiła z powodu:

- 1) wypadku przy pracy albo w drodze do pracy lub z pracy,
- 2) choroby przypadającej w okresie ciąży,
- 3) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego,
- 4) choroby spowodowanej przez inną osobę w wyniku popełnienia przez nią umyślnego czynu niedozwolonego, w związku z wykonywaniem czynności sędziego, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ,
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów

– sędzia zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia.”;

3) po § 2 dodaje się § 2a–2d w brzmieniu:

„§ 2a. Okres nieobecności w pracy z powodu choroby oraz niemożności wykonywania pracy, o której mowa w § 2, stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawiane zgodnie z przepisami art. 55 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, z tym że w przypadku:

- 1) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do pracy wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku, zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
- 3) urlopu macierzyńskiego – zaświadczenie lekarskie wystawione na zwykłym druku określające przewidywaną datę porodu – za okres przed porodem, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopia – za okres po porodzie;

- 4) konieczności osobistego sprawowania przez sędziego opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia przez nie 8 lat w przypadku nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza – oświadczenie sędziego.

§ 2b. Sędzia jest obowiązany dostarczyć prezesowi sądu zaświadczenie lekarskie, decyzję, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopię w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

§ 2c. Sędzia jest obowiązany złożyć prezesowi sądu oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w § 2a pkt 4, w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

§ 2d. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w § 2b i 2c, nieobecność uznaje się za nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, decyzji, skróconego aktu urodzenia dziecka lub jego kopii, lub niezłożenie oświadczenia nastąpiło z przyczyn niezależnych od sędziego.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2013 r. poz. 499) w art. 45:

- 1) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. W okresie nieobecności w pracy z powodu choroby sędzia otrzymuje 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku.”;

- 2) po § 5 dodaje się § 5a w brzmieniu:

„§ 5a. Jeżeli nieobecność sędziego w pracy nastąpiła z powodu:

- 1) wypadku przy pracy albo w drodze do pracy lub z pracy,
- 2) choroby przypadającej w okresie ciąży,
- 3) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego,
- 4) choroby spowodowanej przez inną osobę w wyniku popełnienia przez nią umyślnego czynu zabronionego, w związku z wykonywaniem czynności sędziego, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ,
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów

– sędzia zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia.”;

- 3) po § 6 dodaje się § 6a–6d w brzmieniu:

„§ 6a. Okres nieobecności w pracy z powodu choroby oraz niemożności wykonywania pracy, o której mowa w § 6, stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawiane zgodnie z przepisami art. 55 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, z tym że w przypadku:

- 1) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do pracy wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku, zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
- 3) urlopu macierzyńskiego – zaświadczenie lekarskie wystawione na zwykłym druku określające przewidywaną datę porodu – za okres przed porodem, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopia – za okres po porodzie;
- 4) konieczności osobistego sprawowania przez sędziego opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia przez nie 8 lat w przypadku nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza – oświadczenie sędziego.

§ 6b. Sędzia jest obowiązany dostarczyć Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego zaświadczenie lekarskie, decyzję, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopię w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

§ 6c. Sędzia jest obowiązany złożyć Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w § 6a pkt 4, w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

§ 6d. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w § 6b i 6c, nieobecność uznaje się za nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, decyzji, skróconego aktu urodzenia dziecka lub jego kopii, lub niezłożenie oświadczenia nastąpiło z przyczyn niezależnych od sędziego.”.

Art. 4. Sędziowie Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, wojskowych i administracyjnych oraz prokuratorzy, którzy w dniu wejścia w życie ustawy są nieobecni w pracy z powodu choroby, zachowują prawo do wynagrodzenia na dotychczasowych zasadach, do dnia oznaczonego w zaświadczeniu o niezdolności do pracy z powodu choroby, jednak nie dłużej niż przez 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Zasadniczym celem projektowanej ustawy jest zrównanie sytuacji prawnej wszystkich osób świadczących pracę i pełniących służbę w zakresie wynagrodzenia (uposażenia) przysługującego w okresie nieobecności spowodowanej chorobą.

Analogiczne rozwiązania dla funkcjonariuszy tzw. służb mundurowych przewidziano w projekcie założeń projektu ustawy o zmianie ustaw o Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej i Służby Celnej oraz ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz niektórych innych ustaw, który Rada Ministrów przyjęła w dniu 23 października 2012 r.

W związku z powyższym odpowiednie zmiany są proponowane w przepisach ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.), ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.), zwanej dalej „usp”, oraz ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, z późn. zm.).

Należy przypomnieć, iż stosunek służbowy sędziego jest szczególną więzią prawną o charakterze publiczno-prawnym, którą wyznacza z jednej strony przyznanie mu, z chwilą powołania, władzy sędziowskiej, zaś z drugiej – zobowiązanie do świadczenia pracy określonego rodzaju w miejscu wskazanym w akcie powołania.

Powołanie na stanowisko sędziego ma zatem podwójny skutek: z jednej strony oznacza przyznanie władzy sędziowskiej, z drugiej natomiast stanowi podstawę nawiązania stosunku służbowego sędziego – stosunku pracy, z jakim normalnie wiążą się prawa i obowiązki pracownicze (prawo do wynagrodzenia, do urlopu wypoczynkowego, ale także obowiązek dochowania tajemnicy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonego w zakresie sprawowanego przez niego nadzoru administracyjnego).

Oznacza to, że ten stosunek prawny ma dwoisty charakter. W literaturze zgodnie przyjmuje się, że sędziego z państwem łączy tzw. stosunek służby, zaś z jednostką sądową stosunek pracy nawiązany na podstawie mianowania (por. J. Gudowski, Urząd sędziego w prawie o ustroju sądów powszechnych, Przegląd Sądowy 1994/11-12/16).

W tym kontekście projekt zrównania zasad wynagradzania sędziów (prokuratorów) za czas nieobecności w pracy spowodowanej chorobą z zasadami mającymi zastosowanie do innych grup zawodowych, przy zachowaniu zasady, iż jest to nadal wynagrodzenie, a nie świadczenie z ubezpieczenia społecznego, nie jest sprzeczne z konstytucyjnymi gwarancjami zapisanymi w art. 178 ust. 2 ustawy zasadniczej.

Projekt, podobnie jak wskazany wyżej projekt założeń przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 23 października 2012 r.:

- wprowadza zasadę, że wynagrodzenie przysługujące sędziom i prokuratorom przebywającym na zwolnieniu lekarskim ulega obniżeniu o 20% za czas przebywania na zwolnieniu lekarskim,
- określa okoliczności, w których nie będzie następowało zmniejszenie wynagrodzenia w związku z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim sędziego lub prokuratora i zostanie zachowane prawo do 100% wynagrodzenia,
- wskazuje sposób dokumentowania nieobecności w pracy sędziego (prokuratora) z powodu choroby lub niemożności wykonywania pracy z innych przyczyn.

W usp proponuje się zmianę treści art. 94 § 1 usp, który obecnie gwarantuje sędziom, w przypadku nieobecności w pracy spowodowanej chorobą, prawo do wynagrodzenia w pełnej wysokości. Z uwagi na powszechną regułę, odnoszącą się do pracowników, a wynikającą z art. 92 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512, z późn. zm.), za uzasadnione uznano odpowiednie przeniesienie tego rozwiązania na grunt usp. Analogiczne rozwiązanie proponuje się wobec prokuratorów w zmienianym art. 51 ust. 1 ustawy o prokuraturze oraz sędziów Sądu Najwyższego w zmienianym art. 45 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym.

Należy przy tym wskazać na regulacje, jakie mają zastosowanie w stosunku do pracownika niewykonywającego pracy z powodu choroby. Zgodnie z art. 92 Kodeksu pracy za czas niezdolności pracownika do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną trwającej łącznie do 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia, trwającej łącznie do 14 dni w ciągu roku kalendarzowego – pracownik zachowuje prawo do 80%

wynagrodzenia. Za czas niezdolności pracownika do pracy wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy, choroby przypadającej w czasie ciąży, poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi ich pobrania – w okresie wskazanym powyżej pracownik zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia. Za czas niezdolności do pracy, trwającej łącznie dłużej niż 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia, trwającej łącznie dłużej niż 14 dni w ciągu roku kalendarzowego, pracownikowi przysługuje zasiłek chorobowy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach określonych w ustawie o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zasiłek chorobowy przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby lub niemożności wykonywania pracy nie dłużej jednak niż przez 182 dni, a jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana gruźlicą lub występuje w trakcie ciąży – nie dłużej niż przez 270 dni. Do okresu „zasiłkowego” wlicza się wszystkie okresy nieprzerwanej niezdolności do pracy, jak również okresy niemożności wykonywania pracy. Pracownik nie nabywa prawa do zasiłku chorobowego:

- 1) w okresie pierwszych 30 dni zatrudnienia;
- 2) w razie powstania niezdolności do pracy w okresach urlopu bezpłatnego, wychowawczego;
- 3) tymczasowego aresztowania i odbywania kary pozbawienia wolności;
- 4) jeżeli niezdolność ta spowodowana została w wyniku umyślnego przestępstwa lub wykroczenia popełnionego przez tego ubezpieczonego;
- 5) za okres pierwszych 5 dni niezdolności do pracy spowodowanej nadużyciem alkoholu.

Ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Zasiłek chorobowy nie przysługuje, w przypadku gdy zaświadczenie lekarskie zostało sfalszowane.

Wysokość zasiłku chorobowego wynosi:

- 1) 80% wynagrodzenia (lub podstawy wymiaru wynagrodzenia);
- 2) 70% wynagrodzenia za okres pobytu w szpitalu;
- 3) 100% podstawy wymiaru, jeżeli niezdolność do pracy:

- a) przypada w okresie ciąży,
- b) powstała wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek tkanek i narządów lub poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów,
- c) powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy.

W przypadku sędziów/prokuratorów proponuje się, aby w przypadku ich nieobecności w pracy z powodu choroby otrzymywali 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku. To rozwiązanie jest podyktowane względami systemowymi, tj. koniecznością zapewnienia powiązania z instytucją „przejścia sędziego/prokuratora w stan spoczynku”. Zgodnie bowiem z art. 70 i art. 71 usp sędziego przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek właściwego kolegium sądu, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego. W myśl art. 71 § 1 usp sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku na wniosek kolegium właściwego sądu, jeżeli z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nie pełnił służby przez okres roku. Decyzję o przeniesieniu sędziego w stan spoczynku z tego powodu wydaje Krajowa Rada Sądownictwa na wniosek kolegium właściwego sądu. Jednakże przeniesienie takie nie jest obligatoryjne: nie dojdzie do niego w razie braku stosownego wniosku ze strony kolegium sądu bądź negatywnej decyzji Krajowej Rady Sądownictwa w tym przedmiocie. W świetle analizowanych regulacji hipotetycznie jest możliwa więc sytuacja, gdy sędzia/prokurator po upływie roku nie będzie otrzymywał wynagrodzenia, a jednocześnie nie zostanie przeniesiony w stan spoczynku, z czym wiązałoby się uprawnienie do stosownego uposażenia. Wymaga w tym miejscu podkreślenia, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2012 r., sygn. akt III PO 6/11, stwierdził, że „uchwała o przeniesieniu w stan spoczynku określa dzień tego przeniesienia. Mając na względzie ochronę interesów majątkowych prokuratora należy przyjąć, że z reguły powinno to nastąpić bezpośrednio po upływie roku niepełnienia służby z powodu choroby, gdyż po tym okresie prokurator już nie nabywa prawa do wynagrodzenia.”.

Natomiast przeniesienie w stan spoczynku, na podstawie art. 70 § 1 usp, jest obligatoryjne w razie zaistnienia przesłanki określonej w tym przepisie, a wniosek może zgłosić także sędzia, którego przeniesienie dotyczy. Decyzję o przeniesieniu sędziego

w stan spoczynku podejmuje Krajowa Rada Sądownictwa. Należy zauważyć, iż przeniesienie sędziego w stan spoczynku, również z przyczyn zdrowotnych, nie jest nieodwracalne. Zgodnie z art. 74 § 1a usp sędzia przeniesiony w stan spoczynku z przyczyn, o których mowa w art. 70 § 1 i art. 71 § 1 usp, ma prawo powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków sędziego, wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Wymaga przy tym podkreślenia, że jakkolwiek sędzia nie pełni służby z powodu choroby, to jest chroniony przez pewne gwarancje konstytucyjne stawiające go w pozycji uprzywilejowanej zarówno w stosunku do pracowników, jak i służb mundurowych. Kwestia ta była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. III KRS 7/06. W wyroku wydanym w tej sprawie w dniu 14 lutego 2007 r. Sąd Najwyższy stwierdził, iż konstytucyjne zagwarantowanie prawa sędziego do wynagrodzenia albo uposażenia w stanie spoczynku decyduje o wskazaniu w uchwale Krajowej Rady Sądownictwa podjętej na podstawie art. 70 § 1 w związku z art. 73 § 1 usp takiej daty przeniesienia sędziego w stan spoczynku, aby sędzia nie był w żadnym okresie pozbawiony wynagrodzenia lub uposażenia (OSN 2008/5-6/86). Taki kierunek orzecznictwa Sądu Najwyższego w powiązaniu z gwarancjami systemowymi przewidzianymi w razie niemożliwości pełnienia przez sędziego służby z przyczyn zdrowotnych powodują, iż nie wydaje się, aby było zasadne dokonywanie zmiany treści art. 94 § 1 usp w sposób, który powodowałby zniesienie rocznego ograniczenia pobierania wynagrodzenia z powodu nieobecności w pracy. Należy przy tym podkreślić, że ww. ustalenia Rady Ministrów o przygotowaniu w stosunku do sędziów/prokuratorów rozwiązań analogicznych jak te przyjęte w projekcie dotyczącym tzw. służb mundurowych, nie mogą prowadzić do wniosku, że projekty muszą być w każdym przypadku jednakowe. Należy bowiem uwzględnić fakt, iż rozwiązania zawarte w poszczególnych projektach nie mogą pozostawać w oderwaniu od innych przepisów w zmienianych ustawach. Z uwagi na przepisy ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych dotyczące instytucji przejścia w stan spoczynku (art. 71 § 1 usp) oraz ograniczenia w zakresie uzyskiwania dodatkowych źródeł dochodów (art. 86 usp), przyjęcie rozwiązania analogicznego jak to zawarte w projekcie MSW oznaczałoby pozbawienie sędziego przez okres 6 miesięcy źródeł utrzymania, bowiem sędzia

mógłby jedynie przez 182 dni pobierać wynagrodzenie, a następnie przez okres 183 dni nie otrzymywałby wynagrodzenia, nie mogąc jednocześnie przejść w stan spoczynku.

Skutki prawne wskazanych wyżej zmian obejmą także sędziów sądów wojskowych z uwagi na treść odesłania zawartego w art. 70 § 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 952, z późn. zm.), a także sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych i sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z uwagi na odesłania zawarte odpowiednio w art. 29 i art. 49 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269, z późn. zm.), a ponadto asesorów prokuratury z uwagi na odesłanie zawarte w art. 100 ust. 1 ustawy o prokuraturze.

Należy podkreślić, że projektowane zmiany odnoszą się do nieobecności w pracy z powodu choroby. Regulacje dotyczące świadczeń przysługujących w innych przypadkach regulują nadal – na dotychczasowych zasadach – przepisy art. 94 § 2 i 3 usp, art. 45 § 6 i 7 ustawy o Sądzie Najwyższym czy art. 51 ust. 2 i 3 ustawy o prokuraturze.

Odnosząc się do sposobu obliczania wynagrodzenia, przysługującego podczas nieobecności w pracy spowodowanej chorobą, należy stwierdzić, że nie wymaga on szczególnej regulacji. W ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych operuje się pojęciem wynagrodzenia sędziego, które – zgodnie z art. 94 § 1 – „różnicuje staż pracy lub pełnione funkcje”. Użycie w projekcie, tak jak dotychczas w zmienianym przepisie, określenia „wynagrodzenie” oznacza, że chodzi o wynagrodzenie zasadnicze wraz z należnymi dodatkami. Warto wskazać, że obecnie obowiązujące regulacje nie określają sposobu obliczania wynagrodzenia w przypadkach, w których ulega ono obniżeniu na podstawie innych przepisów, np. art. 123 § 1 czy art. 129 § 3 usp. Zatem nie ma potrzeby wprowadzania szczególnych zasad obliczania 80% wynagrodzenia za czas nieobecności z powodu choroby. Należy również wskazać, że uposażenie prokuratorów wojskowych jednostek prokuratury będących oficerami określają przepisy o uposażeniu żołnierzy (art. 116 ust. 4 ustawy o prokuraturze) i w tych przepisach jest zawarty sposób ich obliczania, zaś wynagrodzenie prokuratorów niebędących oficerami – na podstawie art. 116 ust. 5 ustawy o prokuraturze – równe jest wynagrodzeniu prokuratorów w równorzędnych powszechnych jednostkach organizacyjnych

prokuratury i jest określone według zasad wynikających z art. 62 ustawy o prokuraturze z uwagi na odesłanie zawarte w art. 62 ust. 3 tej ustawy.

Mając na uwadze zasadę ochrony praw nabytych, w projekcie ustawy przewidziano, że osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy są nieobecne w pracy z powodu choroby, zachowują prawo do wynagrodzenia w dotychczasowej wysokości do dnia oznaczonego w zaświadczeniu o niezdolności do pracy z powodu choroby, jednak nie dłużej niż przez 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy. Rozwiązanie to, realizując ustalenie Rady Ministrów z dnia 23 października 2012 r., jest tożsame z rozwiązaniem zawartym w projekcie ustawy o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw. Jednocześnie wymaga podkreślenia, że okres pobierania wynagrodzenia z tytułu nieobecności w pracy z powodu choroby sędziego/prokuratora nie może przekraczać roku, bez względu na to, kiedy rozpoczął się okres tej nieobecności.

Warto przy tym zwrócić uwagę, że z danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynika, iż w okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. została dokonana kontrola 21 zaświadczeń lekarskich wystawianych sędziom z tytułu czasowej niezdolności do pracy. Kontrole te, dokonane na podstawie art. 94c § 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, wykazały, że wszystkie te zaświadczenia zostały wystawione prawidłowo.

Należy także podkreślić, że z danych przekazanych przez Prokuraturę Generalną wynika, że w okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. w powszechnych jednostkach prokuratury dokonano kontroli:

- 2 zwolnień lekarskich od pracy z powodu choroby pod kątem prawidłowości ich wykorzystania przez prokuratora zgodnie z celem, na wniosek prokuratora przelożonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – na podstawie art. 51b ust. 1 ustawy o prokuraturze, przy czym jedno z tych zwolnień zostało zakwestionowane,
- 23 zwolnień lekarskich z powodu choroby pod kątem prawidłowości i zasadności udzielania ich prokuratorowi, na wniosek prokuratora przelożonego przez Zakład

Ubezpieczeń Społecznych – na podstawie art. 51b ust. 2 ustawy o prokuraturze, przy czym jedno z tych zwolnień zostało zakwestionowane.

Należy podkreślić, że w krajach Unii Europejskiej istnieją różne sposoby postępowania w prezentowanym obszarze. W celu uzyskania danych dotyczących sposobu regulowania wynagrodzenia sędziego w trakcie choroby w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej została wykorzystana Sieć Współpracy Legislacyjnej (RCLUE).

Zgodnie z art. 35 ust. 5 Konstytucji Irlandii wynagrodzenie sędziego nie może być zmniejszone, z wyjątkiem specyficznych okoliczności. Zgodnie z treścią ww. artykułu, proporcjonalna redukcja wynagrodzenia sędziego jest dopuszczalna, o ile będzie dokonana redukcja wynagrodzenia pewnej kategorii osób, których wynagrodzenie jest płacone z publicznych pieniędzy, a redukcja jest dokonana w interesie publicznym.

Natomiast według regulacji obowiązujących we Włoszech, sędzia nieobecny z powodu choroby otrzymuje tylko jedną z dwóch części wynagrodzenia, tj. wynagrodzenie zasadnicze (tzw. „salary”), a jest pozbawiony dodatku (tzw. „judicial allowance”).

W Słowenii sędziemu nieobecnemu w pracy z powodu choroby jest wypłacane specjalne świadczenie w wysokości 80% wynagrodzenia sędziowskiego przysługującego w miesiącu poprzedzającym zwolnienie. Świadczenie to jest płacone, nie dłużej jednak niż przez 120 dni w roku kalendarzowym.

Według prawa łotewskiego sędziemu nieobecnemu z powodu choroby są wypłacane świadczenia przysługujące na podstawie art. 11a ustawy o ubezpieczeniach w razie choroby i macierzyństwa.

Natomiast regulacje obowiązujące w Portugalii przewidują, że sędzia nieobecny z powodu choroby traci prawo do wynagrodzenia przez pierwsze trzy dni takiej nieobecności (z wyjątkiem sytuacji, gdy przez ten czas jest hospitalizowany). W przypadku nieobecności w pracy między czwartym a trzydziestym dniem – sędziemu przysługuje 90% wynagrodzenia, zaś od trzydziestego pierwszego dnia nieobecności – dostaje 100% wynagrodzenia.

W Finlandii zasady wynagradzania sędziów podczas nieobecności w pracy z powodu choroby zostały uregulowane, podobnie jak innych urzędników państwowych, w układzie zbiorowym pracy. Zgodnie z jego przepisami normalne wynagrodzenie

będzie płacone sędziemu, jeżeli liczba dni nieobecności w pracy w ciągu roku nie przekroczy 60 dni. W przypadku gdy w ciągu roku sędzia będzie nieobecny dłużej niż 60 dni – jego wynagrodzenie zostanie zredukowane do 75% normalnej wysokości. Jeżeli jednak nieobecność przekroczy 180 dni – wtedy sędziemu przysługuje tylko prawo do 60% jego normalnego wynagrodzenia.

Na Słowacji sędzia nieobecny z powodu choroby jest uprawniony do otrzymywania tzw. wynagrodzenia wyrównawczego („salary compensation”) albo zasiłku chorobowego („sickness benefits”) wypłacanego zgodnie z odrębnymi przepisami.

Regulacje obowiązujące we Francji przewidują, że wysokość wynagrodzenia sędziego zależy od rodzaju nieobecności. Wyróżnia się bowiem dwie sytuacje: tzw. roczny urlop i tzw. nieobecność z powodu innych przyczyn. W przypadku tzw. rocznego urlopu sędzia otrzymuje pełne wynagrodzenie wraz ze wszystkimi dodatkami, z wyjątkiem tych, które zależą od rezultatów jego pracy oraz wydatków reprezentacyjnych. Ponadto jego dwie ostatnie premie podlegają zawieszeniu. Natomiast w przypadku zwykłej choroby („ordinary sick leave”), niebędącej chorobą zawodową – pierwszy dzień nieobecności nie jest płatny, zaś za następne (do 90 dni) – otrzymuje pełne wynagrodzenie. Jednakże kolejna nieobecność przez 270 dni powoduje obniżenie wynagrodzenia z jednoczesnym potrąceniem pełnego wynagrodzenia za każdy pierwszy dzień nieobecności. Jeżeli jednak wysokość połowy wynagrodzenia sędziego będzie mniejsza niż stawka dzienna płatna z ubezpieczenia społecznego, sędzia otrzyma świadczenie wyrównawcze. Natomiast w przypadku, gdy nieobecność z powodu choroby będzie spowodowana chorobą zawodową, sędziemu będzie przysługiwało pełne wynagrodzenie, do czasu powrotu na stanowisko lub przejścia na emeryturę, nie dłużej jednak niż przez 5 lat.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) i § 11a uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji oraz na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie wymienionej ustawy.

Materia objęta projektem ustawy nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2001 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1) Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje ustawa

Regulacja oddziałuje na sędziów: sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, wojewódzkich sądów administracyjnych, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów wojskowych oraz prokuratorów i asesorów prokuratury.

2) Konsultacje społeczne

Projekt został przekazany do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa, Sądowi Najwyższemu, Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu, Krajowej Radzie Prokuratury, Prokuratorowi Generalnemu, prezesom wojewódzkich sądów administracyjnych, prezesom sądów apelacyjnych i prokuratorom apelacyjnym.

W ramach konsultacji społecznych projekt został przekazany również stowarzyszeniom zrzeszającym sędziów oraz stowarzyszeniom i związkom zawodowym zrzeszającym prokuratorów.

Opinie do projektu przekazały następujące podmioty: Krajowa Rada Sądownictwa, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Poznaniu, Szczecinie, Wrocławiu, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, Prokurator Generalny, Związek Zawodowy Prokuratorów i Pracowników Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowa Rada Prokuratury, prokuratorzy apelacyjni z Krakowa, Łodzi, Szczecina, Poznania, Rzeszowa, Warszawy.

Otrzymane w ramach konsultacji społecznych opinie zawierają negatywne stanowisko środowiska wobec projektowanych zmian. Główne zarzuty wobec projektowanej regulacji dotyczą naruszenia art. 178 Konstytucji (vide: Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, prezesi ww. sądów apelacyjnych), zgodnie z którym sędziom zapewnia się wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków. Gwarancją niezawisłości jest zapewnienie stabilności statusu materialnego osób sprawujących funkcję orzeczniczą, tak w czasie wykonywania czynności, jak i w czasie nieobecności z powodu choroby. Wskazywano także na to, że nieobecność sędziego z powodu choroby nie ma wpływu na zakres jego obowiązków, jak również nie powoduje zatrzymania wpływu spraw do referatu danego sędziego. Po ustaniu przyczyny nieobecności

sędzia musi wykonać wszystkie swoje „zaległe” obowiązki. Taka sytuacja nie występuje w przypadku innych osób świadczących pracę i pełniących służbę w ramach tzw. służb mundurowych – w czasie ich usprawiedliwionej nieobecności w pracy ich obowiązki wykonują inne osoby. Podniesione również zostało, że projektowana zmiana w ogóle nie uwzględnia faktu, że czas pracy sędziego nie jest ograniczony do 40 godzin tygodniowo, a jest określony wymiarem jego zadań, co powoduje, że jest wyeliminowany szereg przywilejów pracowniczych: prawo do 12-godzinnego odpoczynku, prawo od wynagrodzenia za dyżury pełnione na polecenie pracodawcy, prawo do dnia wolnego w zamian za przepracowany dzień wolny od pracy, prawo do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, w niedziele i święta, zaliczanie okresu szkoleń i doskonalenia zawodowego do czasu pracy.

Ponadto opiniujący zarzucili projektowanym zmianom sprzeczność z prawem międzynarodowym, tj. zasadą III ust. 1 lit. b zalecenia nr 12(94) 12 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich dotyczącego niezawisłości, sprawności i roli sędziów, przyjętego w dniu 13 października 1994 r. (publ. m.in. przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości pt.: „Standardy prawne Rady Europy, zalecenia”, tom IV Orzecznictwo, Warszawa 1998, str. 25 i nast.) oraz pkt 6 ust. 2 i 4 Europejskiej Karty o statusie sędziowskim, przyjętej w Strasburgu w dniach 8–10 lipca 1998 r.). Odnosząc się do ww. zarzutów, należy wskazać na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2012 r., sygn. akt K 1/12, w którym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że postanowienia konstytucyjne dotyczące wynagrodzeń sędziów (gwarantujące wynagrodzenie „odpowiadające godności urzędu”) nie ustanawiają ich osobistych uprawnień („przywilejów”). Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że o ile „godność urzędu” sędziego stosunkowo łatwo ocenić w aspekcie prestiżu zawodowego lub społecznego, o tyle w aspekcie finansowym jest ona całkowicie niewymierna i niemożliwa do uchwycenia wskaźnikami ekonomicznymi. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że wynagrodzenia sędziów są trwale związane z budżetem państwa, więc ich kształtowanie nie może pozostawać oderwane od stanu finansów publicznych. Powinny być możliwie wysokie i możliwie stabilne, ale nie oznacza to, że niezależnie od sytuacji budżetowej, muszą sukcesywnie wzrastać aż do przekroczenia konstytucyjnego limitu zadłużenia (60% PKB). Art. 178 ust. 2 konstytucji nie jest – zdaniem Trybunału

Konstytucyjnego – źródłem praw podmiotowych sędziów; nie chodzi w nim o ochronę interesów konkretnych osób piastujących urzędy sędziowskie, lecz o zobowiązanie państwa do określonego działania – zapewnienia sędziom wynagrodzenia spełniającego określone warunki. Jakkolwiek projektowana ustawa ogranicza wynagrodzenie sędziego i prokuratora w okresie przebywania przez nich na zwolnieniu lekarskim z powodu choroby, upodabniając się do zasad obowiązujących w systemie powszechnym, to w konsekwencji powinno to doprowadzić do optymalizacji wydatków na wynagrodzenia sędziów i prokuratorów przebywających na zwolnieniach lekarskich.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Oczekuje się, że projektowana nowelizacja przyniesie w przyszłości oszczędności dla budżetu państwa.

Według danych ZUS liczba dni absencji chorobowej ogółem sędziów i prokuratorów w 2011 r. wyniosła 210 000.

Na podstawie danych statystycznych za 2011 r. dotyczących absencji chorobowej sędziów sądów powszechnych (130 737 dni absencji chorobowej) można szacować, że oszczędności dla budżetu państwa związane ze zmianą zasad określania wynagrodzenia za czas nieobecności z powodu choroby w tej grupie mogą wynieść w skali roku ok. 7,6 mln zł.

Do obliczeń w zakresie sądownictwa powszechnego przyjęto przedstawione przez sądy informacje w zakresie rzeczywiście wypłaconych wynagrodzeń w 2011 r. oraz faktycznej liczby dni, w których sędziowie przebywali w 2011 r. na zwolnieniach lekarskich. Natomiast w przypadku prokuratury, Sądu Najwyższego i sądownictwa administracyjnego przedstawione dane obejmują zawężone, uśrednione dane w zakresie wysokości przeciętnego wynagrodzenia oraz absencji chorobowej. W przypadku Sądu Najwyższego i sądownictwa administracyjnego dane obejmują przy tym okres od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 października 2012 r., natomiast dane dotyczące prokuratury, podobnie jak w przypadku sądów powszechnych, dotyczą całego 2011 r.

Wyszczególnienie	Liczba sędziów „zatrudnionych” w sądach w roku 2011*	Łączna wysokość wynagrodzeń (bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego) wypłaconych sędziom w roku 2011	Łączna liczba osobodni, w których sędziowie przebywali na zwolnieniach lekarskich w roku 2011**	Liczba sędziów przebywających na zwolnieniach lekarskich w roku 2011***	Przeciętna dzienna stawka wynagrodzenia	80% przeciętnej stawki wynagrodzenia	100% wynagrodzenia za wykazane osobodni zwolnienia	80% wynagrodzenia za wykazane osobodni zwolnienia	różnica [potencjalne oszczędności]	
1	2	3	4	5	6 [(3/2)/365dni]	7	8 [4*6]	9 [4*7]	10 [8-9]	
15 RA- ZEM	sądy apelacyjne	491	75 947 920	4 260	167	423,8	339,0	1 805 307	1 444 246	361 061
	sądy okręgowe	2 702	362 523 391	30 193	1 238	367,6	294,1	11 098 495	9 032 005	2 258 001
	sądy rejonowe	6 739	706 022 741	87 705	4 001	287,0	229,6	25 174 145	21 989 639	5 497 410
	RAZEM CZĘŚĆ 15	9 932	1 144 494 052	122 158	5 406	–	–	38 077 947	30 462 357	7 615 589

* Etaty obsadzone według stanu na koniec roku.

** Z wyłączeniem zwolnień związanych z wypadkiem podczas pracy albo w drodze do pracy lub z pracy oraz z chorobami przypadającymi w okresie ciąży.

*** Z wyłączeniem sędziów przebywających na zwolnieniach w związku z wypadkiem podczas pracy albo w drodze do pracy lub z pracy oraz w związku z chorobami przypadającymi w okresie ciąży.

Kwotę powyższą można traktować jako potencjalne, orientacyjne oszczędności dla budżetu państwa w części 15 „Sądy powszechne” z tytułu wprowadzenia wyżej zasygnalizowanych zmian legislacyjnych. Podkreślenia jednocześnie wymaga, że kwota ta jest wielkością charakterystyczną dla 2011 r., a w kolejnych latach może znacznie odbiegać od wskazanej wartości. Należy także zauważyć, że w przypadku czynników losowych, do jakich należy zaliczyć zapadalność na choroby i związaną z tym liczbę i długość zwolnień lekarskich, występować może duża zmienność w poszczególnych latach. Mając to na uwadze, zgodnie z poniższym zestawieniem, sporządzonym na podstawie danych przesłanych do Ministerstwa Sprawiedliwości, potencjalne oszczędności budżetowe związane z wprowadzeniem zasady obniżania do 80% wynagrodzenia przysługującego sędziom i prokuratorom przebywającym na zwolnieniu lekarskim, w zakresie dotyczącym prokuratorów

i asesorów prokuratury, a także sędziów Sądu Najwyższego i sądów administracyjnych, oszacowane zostały na poziomie ok. 6,5 mln zł.

Dane dotyczące Prokuratury, Sądu Najwyższego i sądów administracyjnych

Wyszczególnienie	Liczba prokuratorów/sędziów „zatrudnionych” w roku 2011	Przeciętne wynagrodzenie [miesięczne]	Średnia roczna absencja chorobowa w przeliczeniu na jednego prokuratora/sędziego [w dniach]	Łączna szacunkowa liczba osobodni, w których prokuratorzy/sędziowie przebywali na zwolnieniach lekarskich w roku 2011	Przeciętna dzienna stawka wynagrodzenia [w złotych]	80% przeciętnej dziennej stawki wynagrodzenia	100% łącznych wydatków na wynagrodzenia za wykazane osobodni zwolnienia	80% łącznych wydatków na wynagrodzenia za wykazane osobodni zwolnienia	Różnica [potencjalne oszczędności]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
prokuratorzy Prokuratury Generalnej	60	16 448	11,00	660	540,8	432,6	356 899	285 519	71 380
prokuratorzy prokuratury apelacyjnej	401	12 441	18,28	7 330	409,0	327,2	2 998 225	2 398 580	599 645
prokuratorzy prokuratury okręgowej	1 580	10 498	16,18	25 564	345,1	276,1	8 823 290	7 058 632	1 764 658
prokuratorzy prokuratury rejonowej	3 790	8 434	16,60	62 914	277,3	221,8	17 444 932	13 955 945	3 488 986
asesorzy prokuratury rejonowej	464	6 297	6,10	2 830	207,0	165,6	585 963	468 770	117 193

PROKURATURA – RAZEM (część 88 – Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury)	6 295	–	–	99 299	–	–	30 209 309	24 167 447	6 041 862
sędziowie Naczelnego Sądu Administracyjnego	202	17 590	7,30	1 475	578,3	462,6	852 763	682 211	170 553
sędziowie wojewódzkich sądów administracyjnych	410	10 345	7,30	2 993	340,1	272,1	1 017 948	814 358	203 590
NSA – RAZEM (część 05 – Naczelny Sąd Administracyjny)	612	–	–	4 468	–	–	1 870 711	1 496 569	374 142
sędziowie Sądu Najwyższego	86	17 981	8,44	726	591,2	472,9	429 096	343 277	85 819
SN – RAZEM (część 04 – Sąd Najwyższy)	86	–	–	726	–	–	429 096	343 277	85 819
ŁĄCZNIE	6 993	–	–	104 493	–	–	32 509 116	26 007 293	6 501 823

Biorąc pod uwagę powyższe, łączne skutki finansowe projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Sądzie Najwyższym obejmujące potencjalne oszczędności budżetowe w omawianym obszarze, w podziale na właściwe części budżetowe, przedstawiają się następująco:

– w części 04 „Sąd Najwyższy”

– ok. 86 tys. zł

- w części 05 „Naczelny Sąd Administracyjny” – ok. 374 tys. zł
 - w części 15 „Sądy powszechne” – ok. 7 600 tys. zł
 - w części 88 „Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury” – ok. 6 042 tys. zł
- RAZEM – ok. 14 102 tys. zł

Ponownego zaznaczenia przy tym wymaga, że wskazaną wielkość można traktować jako potencjalne, orientacyjne oszczędności dla budżetu państwa z tytułu wprowadzenia wyżej zasygnalizowanych zmian legislacyjnych. Kwota ta obejmuje bowiem różnicę w wydatkach na wynagrodzenia według obowiązującego stanu prawnego (100% wynagrodzenia na zwolnieniu lekarskim) a hipotetycznymi wydatkami według stanu prawnego po wprowadzeniu planowanych zmian (80% wynagrodzenia na zwolnieniu lekarskim) w warunkach 2011 r. (sądy powszechne i prokuratura) oraz 2012 r. (SN i NSA). Kwota ta jest zatem wielkością charakterystyczną dla 2011 r. i 2012 r., a w kolejnych latach może odbiegać od wskazanego poziomu. W konsekwencji faktyczne oszczędności dla budżetu państwa z omawianego tytułu w kolejnych latach mogą odbiegać od wielkości obliczonej w warunkach 2011 r. i 2012 r.

W odniesieniu do prokuratorów zatrudnionych w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, przy założeniu liczby absencji chorobowych prokuratorów w 2012 r., oszczędności z tytułu zmniejszenia wynagrodzenia prokuratorów za czas choroby do 80% wyniosłyby ok. 322 tys. zł.

Natomiast w odniesieniu do wszystkich żołnierzy zawodowych, w tym również sędziów sądów wojskowych oraz prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, będących oficerami, obliczono wysokość środków finansowych, które będą mogły zostać uzyskane wskutek ograniczenia o 20% uposażeń tytułem przebywania żołnierzy zawodowych na zwolnieniach lekarskich, szacując ją na kwotę ok. 46 mln zł rocznie. Kwota ta została wskazana w ocenie skutków regulacji projektu ustawy o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw. Przy określaniu wysokości oszczędności przyjęto

średnią absencją żołnierzy zawodowych spowodowaną przebywaniem na zwolnieniu lekarskim oraz wysokość przeciętnego uposażenia żołnierzy zawodowych – bez względu na miejsce pełnienia służby wojskowej. Takie działanie uzasadnione było tym, że sądy wojskowe oraz wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury są finansowane z części 29 budżetu państwa „Obrona narodowa”.

W odniesieniu do prokuratorów, potencjalne oszczędności dla budżetu państwa uzyskane w związku ze zmniejszeniem uposażenia (wynagrodzenia) prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury w czasie choroby – mogą kształtować się na poziomie ok. 197,6 tys. zł rocznie. Na tę kwotę złożyła się liczba dni w 2012 r., w których prokuratorzy wojskowi (oficerowie i niebędący oficerami) byli zwolnieni od zajęć służbowych lub nieobecni w pracy z powodu choroby – pomnożona przez 20% uśrednionego uposażenia (wynagrodzenia) odpowiednio prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej, wojskowej prokuratury okręgowej i wojskowej prokuratury garnizonowej.

Z uwagi na brak nagród i premii w strukturze wynagrodzenia sędziego sądu powszechnego, oszczędności powstałe w związku z jego przebywaniem na zwolnieniu lekarskim i w konsekwencji wypłatą tylko 80% wynagrodzenia będą (zgodnie z zasadami wydatkowania środków publicznych) pozostawione w dyspozycji dyrektora sądu, który – na wniosek prezesa sądu – będzie uprawniony do wykorzystania tych środków w ramach funduszu wynagrodzeń.

Z uwagi na brak nagród i premii w strukturze wynagrodzenia prokuratora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, oszczędności powstałe w związku z jego przebywaniem na zwolnieniu lekarskim – i w konsekwencji wypłatą tylko 80% wynagrodzenia – będą przeznaczone na funkcjonowanie prokuratur.

Natomiast oszczędności powstałe na skutek zmniejszenia uposażenia sędziego sądu wojskowego oraz prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury zostaną przeznaczone – zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.) – na nagrody uznaniowe.

- 4) Wpływ regulacji na rynek pracy
Projektowane zmiany mogą wpłynąć na zmniejszenie zainteresowania służbą sędziowską lub prokuratorską.
- 5) Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw
Regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki, a także na funkcjonowanie przedsiębiorstw.
- 6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów
Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.
- 7) Wskazanie źródeł finansowania
Nie wystąpią koszty związane z wejściem w życie projektowanej ustawy.



Warszawa, 27 maja 2013 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE - 920 - 1310 - 12/13/ma/4
DPUE.920.331.2013 / 7

dot.: RM-10-37-13 z 14.05.2013 r.

Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy o Sądzie Najwyższym wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożeniem projektu ustawy o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy o Sądzie Najwyższym, pozwalam sobie wyrazić następującą opinię.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem
z up. Ministra Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu
Artur Nowak, Far

Do wiadomości:

Pan Marek Biernacki
Minister Sprawiedliwości